

Điểm son trên bản đồ du lịch

❖ NGUYỄN HỒNG

Ở khía cạnh kinh tế, chợ nổi Cái Răng là nơi giao thương, mưu sinh của hàng bao gia đình; là đầu mối để từ đây hàng ngàn tấn nông sản tỏa đi muôn nơi... Ở khía cạnh văn hóa và du lịch, chợ nổi Cái Răng với những nét riêng có là một “đặc sản” thu hút hàng trăm ngàn lượt du khách mỗi năm... Giữ gìn và phát huy nét đẹp, giá trị văn hóa để chợ nổi trở thành điểm son trên bản đồ du lịch đồng bằng sông Cửu Long, cả nước và quốc tế là nỗ lực của Cái Răng nói riêng và của thành phố nói chung.

❖ Mưu sinh sông nước

Trời còn sẫm tối, gia đình anh Nguyễn Văn Lượm đã tất bật chuẩn bị cho việc buôn bán của một phiên chợ mới. Tách cà phê nóng buổi sớm mai làm ấm lòng thương hồ trong khí trời se lạnh với từng cơn gió sông thổi vào. Hơn 20 năm gắn bó với chợ nổi Cái Răng, anh Lượm chia sẻ: “5 giờ, dọn hàng; 5 giờ rưỡi, có tàu du lịch tới là bắt đầu buôn bán. Mưu sinh sông nước vất vả nhưng giúp mình đủ trang trải chi tiêu cuộc sống gia đình”.

Cũng như gia đình anh Lượm, hàng trăm ghe tàu mua bán tại chợ nổi Cái Răng nhộn nhịp từ tờ mờ sáng. Chợ nổi náo nhiệt hơn khi mặt trời vừa ló dạng. Tiếng máy tàu, tiếng sóng vỗ, tiếng trao đổi thỏa thuận giá cả cùng tiếng chào mời hòa quyện vào nhau, tạo thành âm thanh rất đặc trưng của phiên chợ trên sông. Bên cạnh những

bè neo cố định và những tàu buôn lớn đầy nông sản, hàng trăm chiếc ghe nhỏ, xuống ba lá chờ theo nhiều loại trái cây, rau củ tươi ngon vừa mới thu hoạch, do thương lái mua trực tiếp ở vườn mang ra chợ nổi bày bán. “Lên bờ phải thuê mướn mặt bằng, cạnh tranh nhiều. Còn ở chợ nổi, tìm chỗ trống buồm neo là cứ mua bán...” - anh Lại Văn Hùng nói về biết nguyên nhân mình gắn bó với chợ nổi.

Hàng trăm năm nay kể từ khi hình thành, chợ nổi là địa điểm nhóm họp mua bán nông sản của thương hồ khắp nơi theo kiểu thu gom cung cấp cho chợ đầu mối các tỉnh, thành trong cả nước và đưa sang các nước lân cận với khối lượng hàng hóa khoảng 1.500 tấn mỗi ngày. Đặc trưng ở chợ nổi là ghe tàu được dùng làm phương tiện cho mọi hoạt động trao đổi mua bán. Cách rao hàng, chào mời cũng rất lạ: ➤

Chợ nổi nhìn từ trên cao. Ảnh: K.O

tiểu thương treo lủng lẳng những thứ cần bán trên 1 cây sào cắm ở mũi ghe- được gọi là cây bẹo. Người mua nhìn vào là biết ngay ghe đó bán thức gì mà không cần người bán chào mời. Đến cách giao nhận hàng cũng rất đặc biệt, dù ghe tàu lắc lư theo con sóng nhưng những tay buôn vẫn thoản thoắt người tung- người hứng điệu nghệ. Hoạt động mua bán trên chợ nổi diễn ra rất nhanh chóng, thuận mua vừa bán, cười nói vui vẻ, tạo nên nét văn hóa chợ rất riêng. Chị Huỳnh Thị Hồng Cúc- khách hàng quen thuộc của chợ nổi, bộc bạch: “Ngày nào tôi cũng ra chợ mua về bỏ mỗi cho bạn hàng và bán lẻ. Nông sản ở chợ nổi tươi ngon, giá lại rẻ”. Còn anh Hoàng Nghĩa Trung, du khách đến từ tỉnh Quảng Ninh, bày tỏ sự thích thú: “Những người bán hàng rất cởi mở, thân thiện. Mình có thể xem hàng, thử hàng, không mua mà họ vẫn vui vẻ. Có lẽ đó cũng là tính cách của người miền Tây?!”

Không ít gia đình có nhiều thế hệ mưu sinh trên sông nước chợ nổi Cái Răng. Cuộc mưu sinh vất vả không thể cuốn trôi sự chân chất, hồn hậu của người dân miền Tây. Từng cái vẫy tay chào, từng ánh mắt nụ cười thể hiện sự lạc

Ông Vương Công Khanh, Phó Chủ tịch Thường trực UBND quận Cái Răng trao quà cho người dân chợ nổi. Ảnh: K.O

quan, thân thiện, mến khách của những cư dân lấy ghe làm nhà, bán chợ làm lẽ sống. Ông Trương Văn Thống, một chủ ghe, tâm sự ‘Cả đời gắn bó với chợ nổi, tôi và những người đến nơi đây mong muốn chợ nổi được lưu truyền, phát triển để chúng tôi sống được mà du khách muôn phương cũng được chiêm ngưỡng một nét đẹp văn hóa miền sông nước’.

Chợ nổi Cái Răng đã trở thành địa điểm du lịch

hấp dẫn, thu hút gần 1 triệu lượt khách tham quan mỗi năm. Đến chợ nổi, du khách không chỉ được trải nghiệm cảm giác lắc lư chống chèo theo từng con sóng, hít thở không khí trong lành, đón những làn gió mát buổi sớm mai mà còn khám phá nhiều điều thú vị về con người, cách sống và nét sinh hoạt của người dân Nam Bộ, được hòa mình vào nhịp buôn bán sôi động trên sông. Anh Aaron Dodson- du khách Úc hào hứng chia sẻ: “Tôi chưa từng được thấy điều tương tự ở đất nước mình. Chợ đông, rất vui, tất cả hoạt động mua bán, sinh hoạt đều diễn ra trên ghe xuống. Mọi người rất thân thiện!”.

❖ **Gìn giữ và phát huy di sản**

Những nét độc đáo của cuộc sống và sinh hoạt tạo nên văn hóa chợ nổi- một di sản văn hóa phi vật thể quốc gia và chợ nổi Cái Răng được bình chọn

Du khách nước ngoài tham quan chợ nổi Cái Răng. Ảnh: K.O

là 1 trong 10 khu chợ nổi ấn tượng nhất thế giới. Để bảo tồn và phát huy nét văn hóa mang đậm bản sắc nền văn minh sông nước, đồng thời khai thác tiềm năng kinh tế và du lịch chợ nổi, UBND quận Cái Răng xây dựng Đề án bảo tồn và phát triển chợ nổi với mức kinh phí đầu tư gần 64 tỷ đồng. Theo đó, Đề án quy hoạch điểm tập kết hàng hóa nông sản trên bờ có cầu tàu neo đậu để ghe tàu lên xuống hàng hóa theo kiểu trên bến dưới thuyền; quy hoạch điểm dừng chân kết hợp nhà hàng nổi phục vụ khách du lịch; cùng các phương án đảm bảo trật tự an toàn giao thông, xây dựng văn hóa giao tiếp ứng xử, thu gom xử lý rác, đảm bảo an toàn vệ sinh thực phẩm... Đề án đã được UBND TP Cần Thơ phê duyệt và thu hút sự quan tâm của các ngành, các cấp, cùng các chương trình dự án phi chính phủ...

Các hoạt động truyền thông thay đổi nhận thức và hành vi... được đẩy mạnh bằng nhiều hình thức. Thiếu tá Hồ Quốc Thái, Phó Trưởng Công an phường Lê Bình-

Tổ trưởng tổ tuần tra trên sông, cho biết: "Tổ được thành lập từ năm 2016. Nhiệm vụ của tổ là lập lại trật tự an toàn trên địa bàn chợ nổi; lập lại trật tự an toàn giao thông đường thủy nội địa; tuyên truyền cho người dân mua bán, neo đậu các phương tiện ở nơi an toàn để đảm bảo sinh hoạt, mua bán của bà con được thuận tiện". Tiếp đó, năm 2017, đội thanh niên tình nguyện vớt rác trên sông đi vào hoạt động, ra quân thực hiện nhiệm vụ hằng tuần.

Các hoạt động hỗ trợ tiểu thương chợ nổi được triển khai. Từ nguồn vốn hỗ trợ để thực hiện Đề án bảo tồn và phát triển chợ nổi Cái Răng, Hội Liên hiệp Phụ nữ phường Lê Bình phát vay cho gần 150 lượt hộ, trung bình mỗi hộ được vay 30-50 triệu đồng, tổng số tiền khoảng 3 tỷ đồng. Qua khảo sát, hầu hết các hộ vay đều sử dụng vốn đúng mục đích, phát huy hiệu quả trong việc đầu tư mở rộng hoạt động mua bán tại chợ nổi. Bà Nguyễn Thị Út Em phấn khởi kể: "Nhờ được vay vốn, công việc làm ăn phát triển, gia đình tôi sắm thêm được tàu đưa khách

du lịch tham quan, thu nhập khá hơn. Hướng tới, gia đình dự định sẽ đầu tư để mở rộng dịch vụ du lịch". Năm 2017, quận Cái Răng tặng 100 bộ đèn sử dụng năng lượng mặt trời cùng khung đỡ cho các hộ dân sinh sống tại khu vực chợ nổi Cái Răng với tổng trị giá gần 127 triệu đồng. Hoạt động này nhằm phục vụ chiếu sáng trên các ghe tàu, bè nổi và giúp người dân địa phương thay đổi nhận thức và hành vi trong sử dụng năng lượng tiết kiệm, thân thiện môi trường...

Trong niềm vui của những ngày đầu năm mới 2018, ông Lê Thanh Tâm, Chủ tịch UBND quận Cái Răng, chia sẻ: "Giai đoạn 2016-2018, quận triển khai các hạng mục đầu tư chủ yếu từ ngân sách nhà nước. Giai đoạn 2018-2020, triển khai kêu gọi đầu tư ở các hạng mục mà đề án nêu rõ là thực hiện bằng hình thức xã hội hóa. Hiện nay đã có một số nhà đầu tư tìm hiểu về đề án và đăng ký. Chúng tôi sẽ cố gắng chỉ đạo đẩy nhanh tiến độ và nâng cao hiệu quả thực hiện Đề án bảo tồn và phát triển chợ nổi". ❄️